

Seizoensoverzicht lente 2015

Zeer zonnig, droog en thermisch vrij normaal

Klaas Ybema, Harm Zijlstra

Dat de afgelopen lente als "kouder dan normaal" te boek gesteld is, zegt minstens zoveel over de normaalwaarde als over de lente. Bij gebruik van de oude normaal (1971-2000) zou het seizoen net zoveel "te warm" zijn geweest als dat hij nu "te koud" wordt genoemd. Het gaat om marges van enkele tienden van een graad. In het zuiden week de lente zelfs nauwelijks af van (de huidige) normaal, terwijl het noordoosten het meest aan de koele kant bleef.

Te droog was het vrijwel overal, het meest in het westen van het land, terwijl het noordoosten rond de normaalwaarde uitkwam. In het hele land maakte de zon overuren met de grootste afwijkingen in het zuiden.

Sneeuw was een zeldzaamheid, onweer kwam wat minder voor dan gewoonlijk en op 31 maart stond er een storm die hier en daar schade veroorzaakte.

Temperatuur

Met een landelijk gemiddelde temperatuur van 8,9 °C was het 0,3 graden koeler dan normaal. Voor De Bilt (9,5 tegen 9,2) geldt dezelfde afwijking. Vorig jaar was de lente veel warmer, het jaar daarvoor veel kouder met in De Bilt waarden van resp. 11,2 en 7,4 °C. Van de vijf hoofdstations kwam alleen Vlissingen met 9,6 °C iets boven normaal uit, zie fig. 1 en 2. De gemiddelde maximum temperatuur in De Bilt werd berekend op 13,8 °C (normaal 14,0) en het gemiddelde minimum kwam uit op 3,8 °C tegen normaal 4,7. De uitersten bedroegen daar 25,6 °C op 11 mei en -2,9 °C op 12 maart, wat weinig indruk maakt. Na een zachte eerste decade met een thermische uitschieter op de 8ste, verliep maart verder wat kouder dan normaal, zonder ooit extreem te worden. April begon en eindigde te koud, maar het middendeel kende een aantal zachte voorjaarsdagen. De 14de werd in De Bilt de eerste warme dag en een dag later werd het in Westdorpe voor het eerst zomers. Op 28 april noteerde De Bilt een datumrecord voor de minimum temperatuur met -2,2 °C. Na een koude start met op 2 mei nog op veel plaatsen vorst, werd het op de 5de op de meeste plaatsen warm en op de 11de in het binnenland zomers, maar daarna grossierde de bloeimaand in (iets te) koud weer. Zo kwam de derde decade gemiddeld anderhalve graad tekort. Het aantal vorstdagen

	maart	april	mei	lente	normaal
gem. temperatuur	6.2	9.0	12.4	9.2	9.5
Afwijking	0.0	-0.2	-0.7	-0.3	
max. 20+		3	2	5	13
max. 25+			1	1	4
max. < 0					0
min. < 0	9	4		13	12
min. <= -5				0	1

	> maximum (datum)		< minimum (datum)	
maart	18.6 (08)	Diverse plaatsen	-4.8 (11/12)	Deelen / Eerbeek
april	25.5 (15)	Westdorpe	-4.8 (05)	Deelen
mei	27.6 (11)	Ell	-1.8 (02)	Eelde
	< maximum (datum) * = 0-24 UTC		> minimum (datum) * = 0-24 UTC	
maart	4.3 (20)	Overloon	9.1 (29)	Brielle
april	6.9 (02)	Roodeschool	11.6 (26)	Overloon
mei	10.1 (15)	Hoorn-Terschelling *	14.0 (11)	Hoek van Holland *

kwam gemiddeld op 12 en in De Bilt op 13 en dat is normaal. Warme dagen waren schaars; De Bilt noteerde er 5 tegen 13 normaal en het landelijk gemiddelde (6) kwam maar tot de helft van normaal. Terschelling wachtte op 1 juni nog steeds op de eerste warme dag. Het aantal zomerse dagen bleef beperkt tot maximaal twee; De Bilt noteerde er één tegen vier normaal. Punten voor het koude- en warmtegetal werden bijna nergens gehaald. Het was duidelijk geen seizoen van uitersten.

Onweer

Binnen onze landsgrenzen kwam het op 23 dagen ergens tot onweer tegen 26 normaal. Sommige plaatsen konden 10 onweersdagen noteren tegenover maar eentje op Vlieland en lokaal ook elders.

De Bilt bracht het tot 4 tegen 7 normaal. Uitgebreid was het onweer op 5 mei (soms ook met hagel) en in iets mindere mate op 6 en 19 mei. Bij de overige dagen ging het om incidenteel of lokaal onweer.

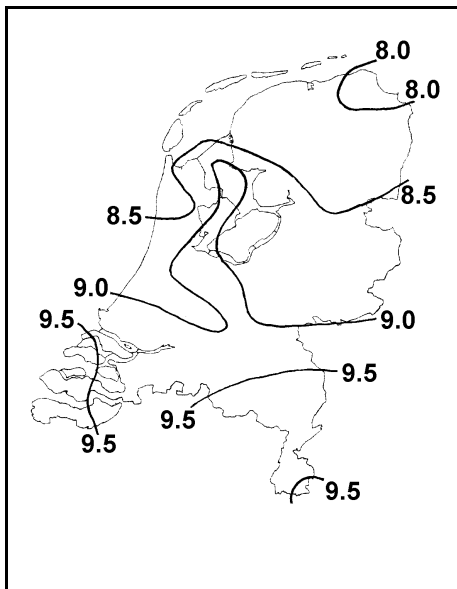

Fig. 1 Gemiddelde etmaaltemperatuur

Gemiddeld	8.9
Normaal	9.2
Vlissingen / Westdorpe	9.6
Winsum	8.0

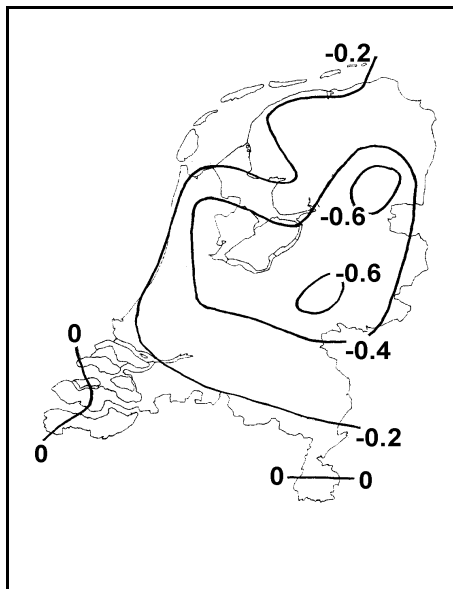

Fig. 2 Afwijking temperatuur

Gemiddeld	-0.3
Vlissingen	+0.3
Hoogeveen	-0.7

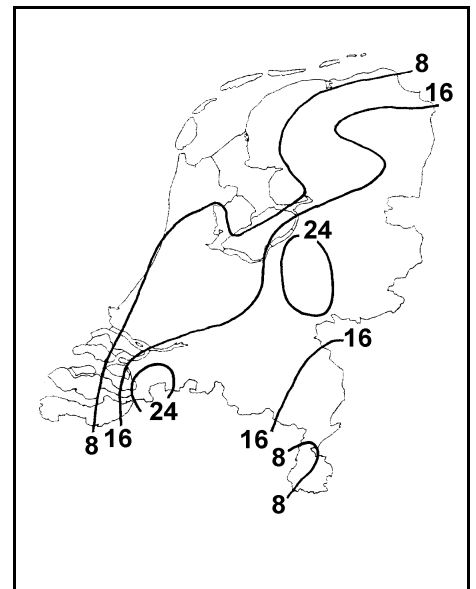

Fig. 3 Aantal vorstdagen

Gemiddeld	12
Normaal	12
Deelen	27
Plaatselijk kust	0

Luchtdruk

De gemiddelde luchtdruk varieerde van 1017,7 hPa op Terschelling tot 1019,3 in Westdorpe (Z). De Bilt noteerde 1018,8 hPa tegen 1015,0 normaal. Dat was de hoogste lentewaarde sinds 2011 en goed voor een negende plaats na 1900. Van 4 tot 23 maart bleef de druk vrijwel continu boven 1020 hPa en van 3 tot 23 april gold in iets mindere mate hetzelfde. De positieve afwijkingen van normaal waren in beide maanden dan ook fors: maart +4,6 en april +7,0 hPa (landelijk). De meimaand gaf geringe afwijkingen. Op 7 april werd in De Bilt 1037,3 hPa afgelezen: de hoogste aprilstand sinds 1948 (25ste: 1037,4). Westdorpe kwam op 5 maart tot de landelijk hoogste waarde van 1039,3 hPa en op 29 maart werd de laagste stand afgelezen te Hoorn-Terschelling met 982,3 hPa.

Wind

Na een vrij normale maart, een rustige april en een winderige meimaand eindigde de lente op een vrijwel normale gemiddelde windsnelheid van 4,6 m/s. Dit gegeven varieerde van 7,9 m/s op het uitwaai-eiland Vlieland, tot 3,2 m/s in

Arcen en Heino, waar men nog wacht op de snoeier. De Kooy kwam op 5,8 m/s (n 5,7) en Vlissingen noteerde 6,2 tegen 6,0 m/s normaal. Veel wind was er van 29 maart tot en met 1 april, waarbij vooral de storm van de 31ste opviel. Op verschillende kuststations werden windvlagen van 31 m/s gemeten en Hoek van Holland piekte met 37 m/s. Het hoogste uurgemiddelde van 23 m/s kwam op naam van Vlissingen, Vlieland en Lauwersoog, eigenlijk de hele kuststrook dus. Op Vlieland kwam het op 21 dagen tot minstens windkracht 7, waarvan 9 met een stormachtige wind. Daarvan viel een derde deel in de meimaand en dat is wel opmerkelijk.

Maart gaf vaak wind uit zuid tot west, april meer uit noord tot noordoost en mei bracht nauwelijks oostenwinden, maar wel veel zuidwesters. Voor de lente resulteerde dat in een gemiddelde luchtverplaatsing van 1,8 m/s uit wzw tegen normaal 0,9 uit dezelfde richting.

Zonneschijn en straling

Alle drie de lentemaanden verliepen landelijk zonniger dan normaal, april het meest en mei het minst. Het zonnigst was het in het zuiden en zuidwesten, het minst zonnig in het

noorden en noordoosten van het land. Gemiddeld scoorde de lente 100 uren zon meer dan normaal en in De Bilt (619 uren tegen 502) waren er na 1900 slechts drie lentes zonniger. In Vlissingen werd sinds 1907 een vijfde plaats gehaald en in Maastricht was de lentezon goed voor een zesde plaats sinds 1905. Zie verder tabel 3 en 4.

De eerste helft van maart verliep zonnig, de laatste week somber en april was van begin tot eind zonnig, vooral de tweede decade. De Bilt noteerde toen 99 uren zon, wat in die periode alleen overtroffen is door 1942 en 2003. De meimaand vertoonde weinig uitschieters en

Tabel 3. Hoogste aantal zonuren lente (De Bilt; 1901-nu)

2011	686
1990	651
2007	640
2003, 2015	619
1976	617

Tabel 4. Hoogste aantal zonuren lente (Vlissingen; 1907-nu)

2011	755
1990	697
2009	684
2007, 2015	669
2003	657

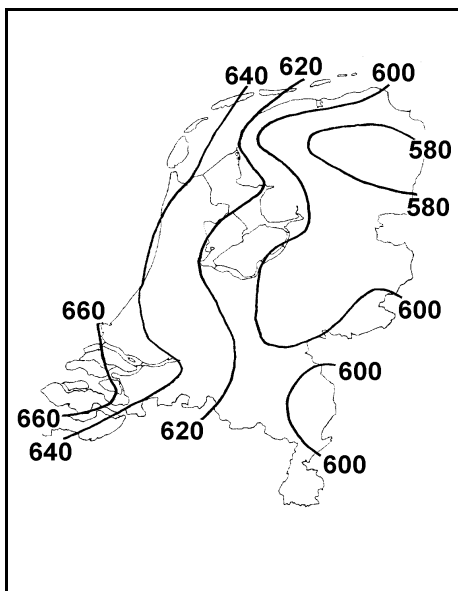

Fig. 4 Uren zon

Gemiddeld	615
Normaal	515
Vlissingen	669
Eelde	573

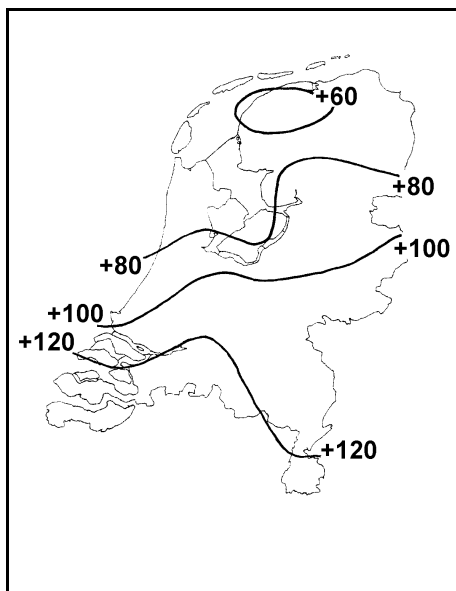

Fig. 5 Afwijking zon

Gemiddeld	+100
Gilze-Rijen	+138
Leeuwarden	+56

Tabel 5. Zonneschijn (extremen)

> aantal uren		
maart	178	Hoorn-Terschelling
april	265	Vlissingen
mei	252	Voorschoten
< aantal uren		
maart	140	Volkel
april	226	Wijk aan Zee
mei	187	Nieuw-Beerta

Tabel 6. Zonneschijn De Bilt

	aantal uren / zonloze dagen			
maart	157	(+35)	2	(-4)
april	240	(+67)	0	(-2)
mei	222	(+15)	0	(-2)
lente	619	(117)	2	(-8)

eindigde in het zuiden met een overschot en in het noorden met een zontekort.

Weinig dagen verliepen zonloos; sommige plaatsen telden er hooguit 5, De Bilt noteerde er 2 tegen 10 normaal. Het aantal heldere dagen met $\geq 80\%$ zon varieerde van 24 in Vlissingen tot 9 in Nieuw Beerta en De Bilt kwam tot 16 (normaal 12). De globale straling werd in De Bilt berekend op $132,2 \text{ kJ/cm}^2$ tegen $118,3$ normaal. Landelijk waren in dit opzicht de extremen $144,6 \text{ kJ/cm}^2$ te Vlissingen en $123,2$ te Eelde.

Tabel 7. Natste en droogste plaatsen

Enschede	Ov	207
Roodeschool	Gr	204
Woltersum	Gr	190
Deelen	Gel	189
Oosterbeek	Gel	189
Nijverdal	Ov	187
Biddinghuizen	Fle	187
Zweeloo	Dr	186
Emmen	Dr	184
Ter Apel	Gr	183
Doorn	U	183
Eenrum	Gr	182
		•
		•
Petten	NH	97
Kerkwerpe	Z	96
Kortgene	Z	96
Anna Paulowna	NH	96
De Haukes	NH	95
Maasland	ZH	94
Westkapelle	Z	92
Ouddorp	ZH	90
Schagen	NH	89
Wijk aan Zee	NH	89
Zandvoort	NH	88
Cadzand	Z	88

neerslagoverschot. Landelijk leidt dit tot een gemiddelde van 139 mm tegen 173 normaal. Vorig jaar was de lente natter (177), de beide jaren daarvoor vergelijkbaar en in 2011 veel droger (54). In De Bilt werd 127 mm afgetapt tegen normaal 171 .

Sneeuw

De enige sneeuwdag in De Bilt was 2 maart, waarmee een kort sneeuwseizoen van 66 dagen werd beëindigd. Vorig jaar verliepen er van eerste tot laatste sneeuwdag trouwens maar 53 dagen. Normaal telt De Bilt in de lente 5 sneeuwdagen, een aantal waar we nu zelfs landelijk niet eens aan toe kwamen (4), terwijl er normaal 15 dagen met landelijke sneeuwval voorkomen. Het gemiddeld aantal sneeuwdagen per station kwam dan ook niet hoger dan 1,3 tegen 4,8 normaal. Een sneeuwdek was dus ook teveel gevraagd, al kwamen Roodeschool en Winsum (Gr) op 3 maart nog net op 1 cm uit. De laatste vlokken van het seizoen vielen in het noorden van het land op 2 april.

Neerslag

Alle drie maanden verliepen gemiddeld aan de droge kant, zodat de lente als geheel behoorlijk te droog uitpakte. Dat geldt vooral voor het westen van het land, waar veelal maar 60 tot 70% van de normale neerslaghoeveelheid viel. In het (noord)oosten was op de meeste plaatsen sprake van een klein

Tabel 8. Districtsgemiddelden

Waddeneilanden	121	-25
Fryslân-vasteland	132	-31
Groningen	165	+0
Drente	162	-15
Overijssel	162	-18
Veluwe	158	-36
Oost-Gelderland	149	-33
Betuwe	148	-29
Utrecht	144	-37
Flevoland + IJsselmeer	129	-35
Noord-Holland (excl. Texel)	118	-46
Zuid-Holland	122	-48
Zeeland	117	-45
Westelijk Noord-Brabant	139	-38
Oostelijk Noord-Brabant	141	-36
Limburg-laag	135	-38
Limburg-hoog	151	-44
Nederland	139	-33

Maart verliep grotendeels droog van de 6de tot de 24ste, maar kende een natte laatste week. Op de 29ste boekte De Bilt een nieuw datumrecord met $16,2 \text{ mm}$. Ook in april viel de meeste regen in de eerste en de laatste vijf dagen met een droog middendeel. Mei bracht een meer gelijkmatige spreiding van de neerslag over de maand zonder

langere droogteperiodes. Extreme etmaalsommen kwamen de hele lente niet voor.

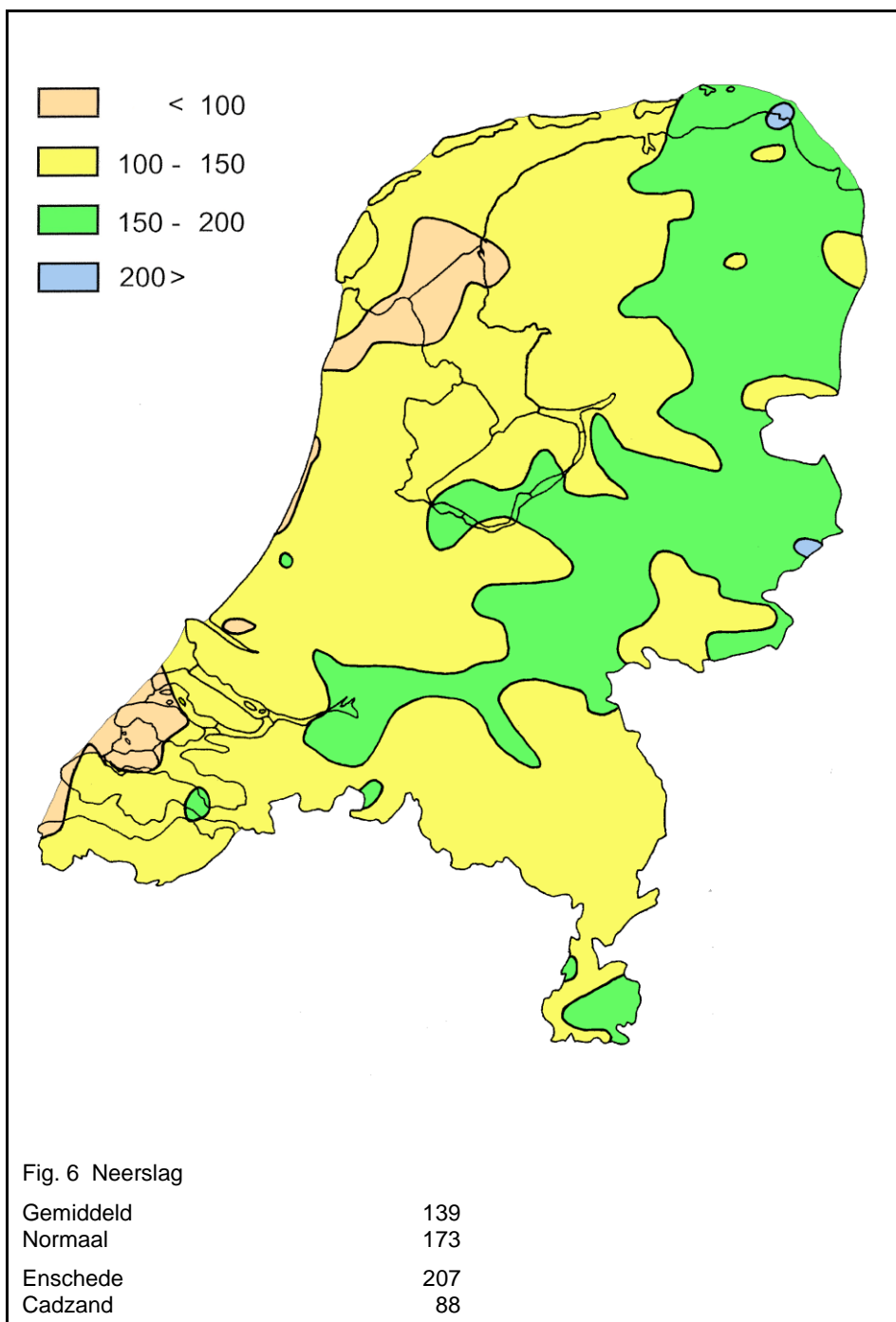
Dagen met ≥ 10 mm waren er niet veel. Sommige plaatsen kwamen tot hooguit 6 en De Bilt telde er slechts één tegen vier normaal, net als in 2011. Het aantal dagen met ≥ 1 mm bedroeg daar 29 (normaal 30). Dit cijfer varieerde van 40 in Eext (Dr), tot 19 in Noordgouwe (Z), wat de neerslagspreiding weerspiegelt. Ook het aantal droge dagen met $< 0,1$ mm was in De Bilt normaal met 50 tegen 49. Hoek van Holland en Honselersdijk telden de meeste droge dagen, namelijk 61. Hollum, Ameland, bleef het verst achter met 34. De neerslagduur bedroeg in De Bilt 115 uren tegen 156 normaal; dit was de laagste waarde sinds 2011 (53 uren). Van de KNMI-stations kwam Deelen tot het hoogste cijfer van 144 neerslaguren en het minst regende het in Vlissingen met 90 uren.

Roodeschool	Gr	+45
Enschede	Ov	+28
Woltersum	Gr	+23
		•
		•
Esbeek	NBr	-68
Maasland	ZH	-74
Cadzand	Z	-77

Diversen

De gemiddelde luchtvochtigheid bedroeg in De Bilt 74% (n 77). De laagste waarde van 16% werd afgelezen te Arcen op 10 april. De gemiddelde watertemperatuur bij Den Helder werd berekend op 9,5 °C en dat is een graad hoger dan normaal, maar bijna twee graden lager dan vorig jaar. De positieve afwijking nam van maart tot mei wel af van 1,4 naar 0,4 graden. Het aantal ADS-dagen was met 16 in De Bilt precies normaal en het benaderd weercijfer eindigde landelijk gemiddeld op 6,5.

Een weinig memorabel seizoen misschien, maar met genoeg zon en geen extreme temperaturen ook niks om over te zeuren. Maar bij het grote publiek schijnt het terrasseizoen tegenwoordig al begin maart te moeten beginnen.

	maart	april	mei	lente	normaal
landgemiddelde	64	26	49	139	173
Afwijking	-4	-18	-12	-33	
neerslagduur (De Bilt)	54	25	37	115	156
Afwijking	-13	-18	-10	-41	

	> maandsom	< maandsom	> etmaalsom (datum)
maart	106 Enschede	36 Zandvoort	36 (30) Nuland
april	66 Enschede	10 Terneuzen	29 (27) Valkenburg-L
mei	91 St. Kruis	24 Schagen	38 (06) Rheezeveen

LENTE 2015	Temperatuur											max ≥ min < uren					Neerslag dagen					Aantal dagen met						Bedekking			Weercijfer				
	max	gem	min	> max	< max	> min	< min	20	25	0	18+	0-	Tot.	> etm	0.1	1	10	mi	ha	on	nv	sn	sd	> sngem	zl	zo	gem	≤ 1	≥ 9						
De Bilt		13.8	9.2	3.8	25.6	5	5.3	3	11.7	5	-2.9	3	5	1	13		127	16	3	42	29	1	19		4	36	1	0	4.9	2	3	6.5			
Britsum	STR	12.4	8.6	4.6	23.4	5	5.7	3	11.9	5	-2.3	3	2	0	7		126	15	3	40	28	2	5	3	1		4	0		2	0				
Laaksum	BTR	11.8	8.8	6.0	20.6	5	5.3	3	13.2	5	-1.0	3	1	0	3	7	1	113	14	5	37	27	2	5	7	5	6	3	0	4.8					
Lemmer	STR	12.6	8.6	5.0	24.1	5	5.3	3	13.5	5	-1.8	4	2	0	7	24	8	128	13	3	42	33	2	11	10	7	15	1	0	4.8	4	2	5.7	1	5
Schettens	VTR	11.8	8.3	4.9	22.9	5	5.4	3	11.5	5	-1.3	3	2	0	6	12	11	99	12	3	44	27	1	6	8	4	21	3	0						
Siegerswoude	BTR	12.9		3.8	24.1	5	5.5	3	12.2	5	-3.4	4	2	0	14		139	13	3	42	33	2	13	11	3		3	0	4.8		5.9	1	6		
Workum	STr	13.1		6.0	24.3	5	5.7	3	13.2	5	0.5	3	3	0	0		136	19	5	38	31	3	5	7	4		2	0	4.6	4	1	6.0	0	1	
Delfzijl	StR	13.1	8.4	4.9	25.7	5	5.9	3	12.7	5	-0.9	3	4	1	3	35	6	157	16	3	43	31	3	6	13	7		4	0	5.0		7.0	0	26	
Groningen-Beijum	StR	13.1	8.6	5.1	24.3	5	5.9	3	13.1	5	-1.2	3	4	0	3	30	6	155	15	3	46	33	3	5	8	4		3	0						
Ten Post	STR	12.6		4.0	24.7	5	5.7	3	11.8	5	-2.4	3	3	0	8		149	16	3	47	32	3	10	6	4	20	4	0	5.1		6.0	1	9		
Winsum	VTR	12.0	8.0	4.2	23.7	5	5.3	3	10.9	5	-3.3	3	2	0	10	21	35	174	23	3	44	36	6	13	9	2	24	5	0	1					
Assen-N	STR	13.9		4.5	26.1	5	5.6	3	13.0	5	-1.6	3	5	1	6		137	15	5	45	34	3	5	6	3		3	0		5	10				
Den Ham	STR	14.4	9.0	4.2	27.3	5	5.5	3	12.2	5	-2.6	3	11	1	10		163	22	3	38	29	4	7	11	6		4	0							
IJsselmuiden	StR	14.3	9.5	5.8	26.7	5	5.5	3	14.6	5	-0.6	3	10	1	3	59	1	167	24	5	44	29	5	3	7	5		2	0	4.3					
Nijverdal	STR	14.3	8.9	3.7	26.3	5	5.2	3	10.4	5	-3.1	3	10	1	14	72	42	187	20	3	38	32	4	1	11	4	25	1	0						
Borculo	STR	14.4	9.4	4.5	26.3	5	5.3	3	13.9	5	-2.3	3	9	1	13	112	32	158	17	3	42	31	4	6	6	4	19	0	0	4.6		6.6	0	13	
Eerbeek	BTR	14.5	8.6	3.3	26.0	5	6.1	3	13.7	5	-4.8	3	9	1	24	64	94	174	24	5	41	31	4	3	10	5	40	1	0						
Groesbeek	STR	14.6	9.2	4.2	26.5	5	5.1	3	14.0	5	-2.5	3	11	1	14	111	59	165	20	3	45	30	4	9	15	2	32	1	0	4.0		6.6	1	17	
Hattermerbroek	STR	13.7	8.7	4.1	25.8	5	5.6	3	13.0	5	-3.8	4	6	1	13	40	52	142	18	3	44	29	3	2	8	3		1	0			6.4	0	5	
Malden	STR	15.2		4.1	27.8	5	4.6	3	13.7	5	-3.1	3	15	1	15		146	15	3	40	32	4	3	6	4		1	0	4.5		6.4	1	9		
Bilthoven-N	STR	14.3	9.5	5.1	26.5	5	6.4	3	14.0	5	-2.0	3	9	1	9		129	19	3	38	27	3	7	3	3		0	0			7.6	0	34		
Woudenberg	BTR	14.6	9.4	4.9	26.5	5	5.9	3	13.7	5	-2.6	3	10	1	9	75	32	146	22	3	41	30	3	3	11	3	22	4	0	4.4		6.4	1	17	
Zaandam	STR	14.4	9.9	6.5	26.0	5	6.7	3	14.0	5	0.5	3	10	1	0		0	113	14	3	36	23	2	5	6	3		2	0	4.3					
Groot-Ammers	VTR	13.5	9.0	4.5	24.9	5	6.1	3	12.0	5	-2.6	3	4	0	11	93	51	143	21	5	40	27	4	4	5	5	31			4.8	3	15	6.3	1	8
Honselersdijk	STR	13.3	9.6	6.6	25.0	5	6.4	3	13.8	5	0.0	3	3	1	0	46	0	101	12	3	35	22	1	6	2	3	5	0	0	4.5					
Nieuwerkerk a/d IJssel	STR	14.4	10.0	6.3	26.7	5	6.2	3	14.4	5	-1.2	3	10	1	2	64	3	114	19	5	36	24	3	3	5	1	6	0	0						
Sluis	Str	14.3	9.9	5.7	25.5	4	7.7	3	14.2	5	-2.6	3	9	2	5		103	15	5	39	23	2	6	2	4	14	0	0	4.1		6.9	0	19		
Berkel-Enschot	StR	15.1		4.9	28.6		5.4		14.6		-3.3		16	2	11		135	16	5	37	26	5	4	6	4		0	0							
Overloon	BTR	14.7	9.5	4.4	27.2	5	4.3	3	14.2	5	-2.7	3	12	1	15	152	70	116	16	3	38	25	3	5	6	3	35	0	0	4.2		6.9	1	18	
Prinsenbeek	STR	14.8	9.0	5.3	27.7	5	6.4	3	13.9	5	-1.8	3	14	1	3	89	9	156	23	5	38	27	5	5	3	5			4.5		7.2	0	25		
Montfort	StR	15.9	9.7	4.6	27.6	5	6.1	3	13.9	5	-3.3	3	22	2	11	151		112	11	4	39	26	2	4	1	3		2	0						